- 89 -
פרשת שלח
כ"ו סיון תשע"ב

דבר תורה לשלחן שבת

מתורת הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א
רבה של תל ציון, ראש ישיבת פלא יועץ

זמן עטיפה בטלית

וראיתם אותו וגו' (טו, לט)

הנה רשב"י למד מכאן (במנחות מג): וראיתם אותו "פרט לכסות לילה". וכ"פ הפוסקים. וכ"כ השו"ע (סימן יח). אך הנה נחלקו הראשונים בפירוש הדבר כי הרמב"ם מפרש שאין הדבר תלוי בבגד אם שייך ליום או ללילה אלא הכל תלוי בזמן, שכל מה שלובש "ביום" חייב ומה שלובש "בלילה" פטור. ואילו לדעת הרא"ש, תלוי הדבר ב"כסות", שאם הכסות מיוחדת ללילה פטור אפילו הוא לובשו ביום, ואם מיוחד ליום חייב אפילו לובשו בלילה. והובאו הדברים בטור וש"ע (סימן יח).

נמצא לפי"ז כי הטליתות שאנחנו רגילים ללובשם, שהם כסות של יום (ע' בבית יוסף שם), א"כ לפי הרמב"ם אי אפשר לברך עליהם בעוד לילה אלא עד שיגיע זמנו. וכך מנהג העולם. הגם שלפי הרא"ש כסות כזה חייב בלילה ולדעתו יהיה אפשר לברך בלילה (וע' בבית יוסף שם שדחה דברי מהרי"א), אעפ"כ המנהג כיום כהרמב"ם.

ולכן בליל שבועות והושענא רבה נזהרים לבלתי להקדים לברך אלא עד שיגיע הזמן.

ואימתי הזמן, הנה בשו"ע (סימן יח ס"ג) כתב שזמנו בשחר "משיכיר בין תכלת שבה ללבן שבה". וכתבו אחרונים (ע' בכה"ח שם אות חי) שאין ברור הזמן. אלא שמנהג ירושלים לשער שהוא "שעה אחת" קודם צאת גוף השמש על הארץ.

והנה בליל שבועות והושענא רבה או ביוה"כ למתפללים בנץ החמה, אנחנו רואים שנעשים אגודות אגודות, שיש מחכים עד ארבעים דקות קודם הנץ, ויש חמשים דקות, וכאילו אין הדבר ברור להם. ואולי אין זה טוב להיות מחולקים.

אבל נראה שדי להמתין עד ששים דקות או עד חמשים דקות קודם הנץ. והטעם לכך י"ל שהרי יש סברא שזמן ציצית הוא בעמוד השחר, וכמ"ש המרדכי והביאו מרן הב"י וכתב בשמו "דכן עמא דבר". והרי עמוד השחר הוא יותר משעה קודם הנץ (ובפרט בקיץ לפי שעות זמניות). וא"כ לשיטה זו אפשר בשופי להתעטף בברכה שעה אחת (ששים דקות) לפני הנץ החמה.

ועוד הלא כתבנו שלפי שיטת הרא"ש הכל תלוי בכסות, וא"כ אפילו בלילה אפשר לברך לדעתו, ואע"פ שאין נוהגים אלא כהרמב"ם, מ"מ הרי כלל גדול למדנו מרן הב"י (סימן תפט) שאפשר לעשות ספק ספיקא ולברך. ע"ש. וא"כ גם בענייננו יש לנו "ספק ספיקא": והוא שמא מעמוד השחר אפשר לברך על הטלית. ואם תמצי לומר שהזמן הוא משיכיר בין תכלת ללבן שהוא אולי חמשים דקות קודם, אך שמא כסברת הרא"ש דכסות יום מברך בלילה, ולכן אפשר לברך, ובכך להקדים למצוה ולהרויח אותה. וה' יזכנו לקיים מצות ציצית בשלימות.

שבת שלום ומבורך!

פלא יועץ

- תהילים -

תהילים גדלה מעלתם, ואמרו רז"ל שהתפלל דוד המלך ע"ה שיהא לו שכר עליהם כעוסק בנגעים ואהלות, ומאחר שהתפלל דוד המלך שיהא חשוב כעוסק בנגעים ואהלות, נראה דמועיל למודם לתקון הברית, כמו שכתבו גורי האר"י שלימוד סדר טהרות לתקון פגם הברית.

הנה כי כן, לא יגרע מצדיק ללמוד כל ספר התהלים בכל שבוע מדי שבת בשבתו. ואף שכתבו הפוסקים שמי שיכול ללמוד הלכות ופלפולים ועוסק בתהלים, חשוב בטול תורה לגבי דידיה, מכל מקום ללמוד אותם פעם אחת בשבוע לא נאמר זה, ועת לכל חפץ. ומה גם אם קורים אותם ברבים שיתעלו, המה יעלו לרצון יותר מהעוסק בנגעים ואהלות ביחיד.

וכתבו שהרגיל בספר תהלים דוחה כל מיני פורענות ופגעים רעים, מעליו ומעל בני ביתו ומעל משפחתו ומעל כל בני דורו, ומגלגל עליהם כל מיני שפע ברכות וטובות והצלחות, ולא יש דבר להגן מפני המזיקים כאמירת קדיש על תהלים. והרוצה לידבק בו יתברך ובשבחיו, ידבק ללמד בספר תהלים.

ויש קבלה מאנשי שם הקדושים שמי שיש לו איזה דוחק השעה או צער, או שהוא מהלך בדרך או עובר בים או בנהרות, יקרא כל התהלים בכל יום בלי הפסק בכונה והכנעה, ויראה נפלאות, וזה בדוק ומנוסה.

(רבנו אליעזר פאפו
ספר "פלא יועץ" ערך 'תהלים')

שְׁאַל וּמְשִׁיב

נערך על פי תשובות שהשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה.
כאן הובאו המסקנות בקצרה, ועוד חזון למועד אי"ה

שילוח הקן בדירה שכורה

שאלה: האם ניתן לקיים מצות שילוח הקן בדירה שבשכירות.

תשובה: יש הסוברים שדירה שכורה זוכה המשכיר בביצים. וי"א שהשוכר זוכה. ולמעשה יוכל להקל השוכר לקיים שם שילוח הקן. ויכוין לפני כן שלא לזכות. ומבואר בספר "קן משולח" (פ"ג סעיף יז ובהערה 13).

שאלות ניתן להפנות לת.ד. 57124 ירושלים, או בפקס: 02-9709118,

או דרך מערכת הגליון בדוא"ל: dvartora1@gmail.com

אבן יקרה

במלאות אחד עשר חודש לעלייתו בסערה השמימה של מורנו הגה"ק רבנו אלעזר אביחצירא זיע"א, נביא בזה קטע מתוך הספד השלושים שנאמר על ידי תלמידו שיבלחט"א הגאון רבי אלעזר רז שליט"א

מורנו ורבנו רבי אלעזר זיע"א היה קדוש עליון, ונהג בפרישות יתירה ובקדושה עצומה. לא אכל בשר שנים רבות, אבל לאחרים היה אומר שכן יאכלו בשר. היה מתענה כל ארבעים יום של אלול ועשרת ימי תשובה, ובכל זאת מקבל קהל כרגיל. ובמשך היום היה עטור בטלית ותפילין. וגם במשך השנה לא היה ישן יותר משעה וחצי.

ועם זאת היה גאון עצום בתורה. חבריו מספרים שעוד בימי בחרותו היה מגיע לישיבה ושוקד על תלמודו במשך שש שעות רצופות בלי לזוז ממקומו. וכך במשך כל השנים תמיד היה מתמיד בשקידה עצומה. ומידי ליל שבת אחר הסעודה, כשדרך העולם להתעייף וללכת לישון, היה הוא לומד כל המדרש רבה על פרשת השבוע.

כשהייתי יושב עמו היה מדבר אתי בדברי תורה, והיה מגלגל את כל התורה כולה, גמרא מפה, רמב"ם מפה, ש"ע מפה, ראשונים ואחרונים הלכה ואגדה, בגאונות עצומה. אבל היה מסתיר את הכל והיה בעיקר ידוע בקדושתו. סיפר לי מישהו שפעם אמר לו רבנו: **אם תשב ותלמד אז תתקדש**. גם אמר: שזה סוד כל ההצלחות. זיע"א.

לעילוי נשמת

מורנו ורבנו, רוח אפנו, עטרת ראשנו, עמוד הטהרה, בוצינא דנהורא,

כקש"ת רבי **אלעזר אביחצירא** זיע"א בן אדמו"ר רבי **מאיר שלום** זיע"א

עלה בסערה השמימה בחצות ליל ששי ז"ך בתמוז התשע"א

יה"ר שממרום יהיה לנו למליץ יושר, וזכותו תעמוד לנו להצלחה בכל מעשי ידינו.

נצוד לשונך

מתוך הספר "חפץ חיים"

ט. וכל זה שדברנו הוא מצד איסור האמירה בעצמו, אבל ח"ו להוסיף אפילו תיבה אחת או להטעים את הדבר בפני השומע, לומר שהמעשה שנשמע על שמעון, יפה נשמע עליו וכיו"ב, זה ודאי אסור בכל גווני, דהוא מקלקל אותו בדבריו, יותר ממה שהיה נשמע עליו לבסוף מעצמו על פי הסברא דאפי תלתא. ועוד, דבזה מוכח שמקבל דבר זה לאמת, וזה אסור לכולי עלמא בכל גווני.

ועל כן צריך ליזהר מאד, אפלו אם מפורסם על אדם ענין אחד לרע שעשה בנערותו, אך מאז ועד עתה הוא מתנהג כשורה, או שמפורסם על אבותיו, שלא היו נוהגים כשורה כלל, והוא אינו אוחז בדרכיהם, וכל כהאי גונא בדבר שעל פי אמת אין עֲוֹלה עליו, אסור לגנותו ולבזותו אצל חבריו בזה, ומי שהוא עובר ע"ז ומספר בדברים אלו בפני בני אדם, אפילו שלא בפניו, כדי לבזותו בעיני עמו, אפילו לא יוסיף שום דבר על האמת, הוא מכלל כת מספרי לשון הרע, שאינם מקבלים פני שכינה, ולא שייך על זה כלל היתרא דאפי תלתא, אף שדבר זה מפורסם בפי כל, אחרי שעל פי אמת אין עליו שום גנאי בזה, כמ"ש 'בן לא ישא בעון האב וגו' כל פשעיו אשר עשה לא יזכרו' וגו', והוא עושהו עבור זה ללעג בפי הבריות.

המדור להצלחת **א. ש. ב. ח.** תחי'

הגליון יוצא לאור על ידי מוסדות "מתן תורה" (ע"ר). ת.ד. 57124 ירושלים
www.MatanTorah.org
לקבלת הגליון בדוא"ל שלחו ל: dvartora1@gmail.com